

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЖУРНАЛІСТИКИ

УДК 070:004(4+73):[316.642.3-044.372:355.01(477:470)]
DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2024.3.2/16>

Бабенко В. С.

доктор філософії за спеціальністю 061 – Журналістика

КРИЗА МАС-МЕДІЙНИХ НАРАТИВІВ ЗАХІДНОГО СВІТУ У СПРИЙНЯТТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну привернуло особливу увагу західних мас-медіа як до перебігу військових дій, так і до прогнозів щодо подальшого їхнього розгортання. Однак, в таких матеріалах системно спостерігалися формулювання, що відповідали комунікативним стратегіям російської пропаганди та засвідчували нерозуміння історичного контексту подій. Ці обставини дозволили говорити про кризу мас-медійних наративів Західного світу у сприйнятті російсько-української війни.

Увага дослідників та дослідниць до означеного феномену в світовій медіареальності зростає на тлі повідомлень про інформаційні атаки РФ проти США та країн Європейського Союзу, а також з усвідомлення геноциду українців, що триває у реальному часі. Головним чином в журналістичнознавстві цю проблему намагалися розв'язати через критику російської пропаганди, а також завдяки висвітленню і спростуванню фейкових повідомлень. Проте такий підхід не враховував ще одного важливого фактору: західна мас-медійна спільнота має застарілі стереотипні уявлення про історичні відносини України та РФ. Й нерідко ці стереотипні уявлення є продуктом власного імперіалістичного минулого цих країн.

У статті систематизовано основні когнітивні пастки, що репрезентують західні мас-медіа в спробі зрозуміти обставини російсько-української війни. Упорядкування цих хибних наративів спирається як на академічні розвідки здійсненні з початку російської збройної агресії у 2014 році, так і на журналістські аналітичні матеріали. Наведені приклади проілюстровані прикладами публікацій мас-медіа з високим репутаційним капіталом.

Автор пропонує концепцію «стратегія визнання помилок», як етап мас-медійної рефлексії західних еліт на власну кризу наративів. Також у статті наголошується, що зміщення журналістської та наукової уваги на вразливість громадян РФ від державної антиукраїнської пропаганди знижує розуміння їхньої колективної відповідальності за війну проти України.

Ключові слова: мас-медіа, західні мас-медіа, російська агресія, російсько-українська війна, фейкові новини, дезінформація, медіаграмотність, постколоніальні дослідження, постколоніальні проблеми, процес деколонізації.

Постановка проблеми. В 2014 році із початком російсько-української війни у вітчизняному сегменті медіареальності виник інтернет-мем «глибока стурбованість» (або ж «глибока занепокоєність»). Він набув популярності як іронічна реакція громадськості та інтелектуальної спільноти на публічну риторику західних політиків, від яких марно очікувалися проактивні дії у стриманні імперіалістичної агресії РФ. Л. Павлюк так охарактеризувала це явище: «Оскільки “занепокоєння” – краще ніж байдужість, українці були вдячні за символічні вислови емпатії, а оскільки словесні сигнали компромісу – набагато менше за очікувані дії, – евфемістичні ухильні формули

були приречені на іронічні сприймання» [12]. В умовах, коли під впливом російсько-української війни в медіаполі почав тиражуватися концепт «Третя світова війна» така непропорційна реакція світових еліт на порушення територіальної цілісності України викликала не стільки етичне, скільки цивілізаційне протиріччя у розумінні тих принципів гуманізму, що декларуються демократичним світом, але не відстоюються у вигляді дієвих стратегій. Окремі наративні практики критикувалися не лише як недоречні та малопродуктивні, але й як деструктивні, оскільки були позбавлені оптики історичної та державної суб'єктності України. В українському інформа-

ційному просторі причину цієї ситуації в Західному світі намагалися осмислити крізь призму світоглядних помилок, корупційного та пропагандистського впливу РФ. Основна увага журналісткознавства зосередилася на проблемі антиукраїнських фейків, що поширюються в медіа США та країн Західної Європи. При цьому дослідження системних світоглядних помилок, що виходять із традиційного історичного та культурного досвіду Західного світу перебуває на периферії академічного інтересу в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оскільки криза нарративів західних медіа у висвітленні російсько-української війни залишається малодослідженою темою, вважаємо доцільним звернути увагу на джерела, що звертаються до проблематики впливу РФ на мас-медійний контент в Західному світі, а також до світоглядних протиріч західних еліт, які актуалізуються під впливом російської агресії і репрезентуються в медіареальності. Серед праць, що вийшли після повномасштабного вторгнення РФ заслугоує на увагу спільне дослідження Т. Решетуки та Т. Кушнір, в якому структуровані основні фейки про Україну у європейських мас-медіа [15]. А також виклад І. Андрощуком хронології змін у висвітленні подій мас-медіа Чеської Республіки. Згідно з ним, в 2014 році активно поширювалися про-російські наративи та применшувалася необхідність дотримуватися норм міжнародного права, а в 2021-му році підтримка України досягла «історичного максимуму» [1, с. 93]. Окремої згадки потребує проаналізоване К. Кислюком висвітлення російсько-української війни у статтях з наукометричних баз Scopus та Web of Science за 2023 рік. Це дослідження показало, що наукові статті послуговується такими поняттями як «війна», «вторгнення» та «агресія», замість «конфлікт» чи «криза», які раніше були більш притаманні світовій академічній думці [8, с. 26]. Аналізуючи риторику словацьких політиків в мас-медіа про російсько-українську війну Г. Месежніков говорить про розкол в цінностях тамтешніх еліт. Науковець підкріплює цю думку аргументом про те, що на противагу демократичним політичним силам в Словенії представлені позиції «національного егоїзму» [11, с. 44].

Постановка завдання. Метою цієї статті є визначення та опис концептів, що репрезентують кризу мас-медійних нарративів Західного світу у сприйнятті російсько-української війни. До уваги взяті концепти, що фіксувалися з часу повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року із

врахуванням історичного контексту початку війни у 2014 році.

Методологічною основою дослідження є критичний та контекстуальний аналіз, систематизація джерел, описово-історичний метод (який дозволить встановити як трансформацію так і сталі особливості нарративів за вказаний вище хронологічний період), узагальнення.

Виклад основного матеріалу. В березні-квітні 2022 року українські мас-медіа випустили матеріали, де намагалися осмислити когнітивні пастки до яких потрапив Західний світ у розумінні російсько-української війни розпочатої в лютому 2014 року. Головним чином ці когнітивні пастки зумовлені стереотипними уявленнями про Україну, впливом російської пропаганди, аналізом аргументів не релевантних до причинно-наслідкових зав'язків окупації розпочатої РФ. Так інтернет видання «Детектор медіа» підготувало журналістську розвідку під назвою «Чого західні медіа не розуміють про російсько-українську війну?». Авторка публікації Д. Буцко структурувала виклад теми за чотирма смисловими блоками. Перший, під назвою «Російська пропаганда» висловлює припущення, що саме повномасштабне вторгнення Росії порушило традиційне правило журналістського матеріалу про баланс думок. Це стало очевидним, оскільки позиція РФ як «іншої думки», що заслугоує уваги для світової громадськості втратила етичні та раціональні координати для репрезентації. Д. Буцко оптимістично заявляє: «Так, їх цитують, але не як сторону з альтернативним поглядом, а заради отримання інформації і розуміння планів Кремля». Як доказ до свого судження авторка наводить інтерв'ю пресекретаря президента РФ Дмитра Пескова каналам Sky News та CNN, де журналісти називають російське бачення «брехнею» [3]. Однак, того ж року інші західні медіа з високим репутаційним капіталом не послуговувалися цим правилом в роботі. Для прикладу 28 травня 2022 року BBC випустили інтерв'ю із послом РФ у Великій Британії Андрієм Келіним. У текстову супроводі до інтерв'ю без критичних зауважень від редакції містяться тези, які ми розцінюємо як складову російської пропаганди, а саме: «Посол також заперечив, що російські війська обстрілювали мирних жителів, і заявив, що звинувачення у військових злочинах у місті Буча є “вигадкою”» [22]. Лапки над словом «вигадка» не дають чіткого розуміння чи цей факт ставиться під сумнів, чи це лише точне цитування вислову, яким послуговується російський дипломат. 29 липня 2022 року вийшов матеріал

ВВС про масові вбивства українських військових в Оленівці. Він отримав заголовок «Війна в Україні: Росія та Україна обмінялися звинуваченнями за вибух у в'язниці» і надає тлумачення події зі слів офіційних представників України та окупаційної влади в Донецькій області. Публікація зберігає принцип балансу думок і послуговується висловлюванням: «Тільки ретельне розслідування неупередженими експертами може встановити правду» [20]. Це створює хибний контекст, що кожна з позицій може бути правдивою.

Другий смисловий блок на який звертає увагу Д. Буцко, це експлуатація в західних медіа теми «українського неонацизму», яку запроваджує і підживлює антиукраїнська пропаганда РФ. На думку журналістки, навіть системне спростування «українського неонацизму» також легітимізує цей концепт, оскільки тиражуючи його в медіареальності постійно підсвічує увагою наратив РФ [3]. Маємо зазначити, що натомість увага передових західних медіа до зв'язку з неонацистськими рухами ідеалізованої ними постаті О. Навального (як концепту «борця з тоталітарним режимом Путіна») згадалася у низці матеріалів лише у 2024 році, після того як О. Зеленська відмовилася від спільного заходу в США із вдовою цього російського опозиціонера.

Третій смисловий блок має назву «Війна Путіна». В ньому йдеться про складнощі усвідомлення того, що громадяни РФ несуть колективну відповідальність за війну проти України. Д. Буцко зазначає, що хоч західні медіа і говорять про підтримку росіянами війни, ці матеріали конструюють для них образ ошуканих пропагандою і закликають не вдаватися до «русофобії» в процесах культури та освіти [3]. На нашу думку нерозуміння глибоких соціальних передумов колективної відповідальності росіян присутнє і в західних наукових працях, які досліджували російсько-українську війну в контексті проблематики соціальних комунікацій. Для прикладу згадаємо статтю Й. Шостек «Зміст новинних масмедіа та рецепція стратегічного наративу: парадокс недовіри до авторитарної Росії», що вийшла у 2018 році і станом на травень 2024 року має 87 цитувань у наукових джерелах. У висновках до неї авторка не може збагнути причини парадоксу, коли при тому, що 70% громадян РФ визнають існування цензури на телебаченні, чимало з них згодні із інтерпретацією подій, що там подається. Також авторка намагається розв'язати протиріччя, як люди, які мають доступ до альтернативних джерел інформації в інтернеті – можуть

бути носіями пропагандистських концептів, які поширює державне телебаченні. Й. Шостек припускає, що головною причиною цього є російська пропаганда, яка поширюється ботами у соціальних мережах [21, с. 19–20]. Проте такий погляд на проблему не пояснює причин селекції росіянами джерел інформації і фактів таким чином, щоб перебувати в межах пропагандистської матриці. Доцільним було б припустити, що загальні умови соціалізації, в яких формуються світогляд та культурні орієнтири російських громадян вже закладають концепти так званого рашизму. Відтак головні причини слід шукати не в пропаганді, а в поколіннєво успадкованому запереченні злочинів та хибних стратегій імперіалістичного минулого. Однак, компетентність в оцінці таких явищ виходить за межі медіазнавчих студій і стосується кросдисциплінарних досліджень з антропології та історії. Нерозуміння цього, як ми вважаємо, породжує подальші хибні спроби збагнути причинно-наслідкові зв'язки впливом пропаганди і ставить росіян в позицію потерпілих (ошуканих зловмисними діями влади), а не відповідальними за дії своєї влади.

Четвертий завершальний блок публікації Д. Буцко окреслює загальну кризу наративів, що спирається на тривале нерозуміння того, що РФ залишається досі імперією і впроваджує зараз такі ж імперіалістичні методи, що й впродовж усієї своєї історії за останні століття.

Схожа за змістом формулювання, що й Д. Буцко окреслює науковець і член Наглядової ради Національної суспільної телерадіокомпанії України О. Панич. Його міркування вийшли 15 березня 2022 року на сайті телеканалу «Еспресо» під заголовком «Що потрібно найбільше пояснювати нашим західним партнерам та колегам». Цей текст також структурований як виклад найважливіших помилок Заходу у розумінні Росії. Таких помилок, на думку О. Панича, три. Перша полягає у переконання, що РФ можна «окультурити» і наблизити до західних цінностей формуванням міцних економічних зв'язків. Друга отримала назву «Путін – це лише випадкова аберація, прикра помилка історії, а російський народ добрий і миролюбний» і озвучує все ту ж сліпоту до колективної імперіалістичної матриці російського народу, з якої росте великодержавний шовінізм, а також заперечення української державної суб'єктності та культурної ідентичності. Третя помилка спирається на переконання, що саме лише усунення Володимира Путіна дозволить побудувати демократичне та ліберальне російське суспільство.

Як зазначає О. Панич, ефективні реформи цінностей можливі лише після демонтажу сучасної Російської імперії [13]. 27 березня 2024 року на «Голосі Америки» вийшло інтерв'ю із професором, завідувачем кафедри історії Американського католицького університету Майклом Кіммеджем, що засвідчило: деякі з помилок Заходу, про які говорять Д. Буцко та О. Панич залишаються чинними. Так на запитання чи згоден історик із думкою багатьох українців, що перемога у війні можлива лише після розпаду РФ, той відповів, що єдиний вихід в цьому, якщо «Росія перемає сама себе», томо зміниться її політичне керівництво. Разом з тим Майкл Кіммедж визнає, що за цієї умови антизахідна риторика в РФ не зникне. Також науковець дав ствердну відповідь на інше запитання в інтерв'ю: «Чи погоджуєтесь ви із тим, що насправді Захід боїться поразки Росії, припинення Російської держави і не хоче, щоб Росія розвалилася?» [4].

Окремої уваги заслугоує ще один матеріал, що вийшов навесні 2022 року. Його особливість в тому, що це погляд американської історикіні та журналістки Е. Епплбом, яка брала участь у зборі свідчень місцевого населення на деокупованих територіях України. У статті для видання *The Atlantic* вона аналізує помилки Заходу, серед яких віра у те, що Володимир Путін шукає можливість закінчити війну і треба допомогти йому із цим, щоб зберегти йому певний позитивний імідж. Друга помилка в припущенні, що РФ договоро-спроможна сторона у дипломатичних рішеннях. І третя помилка – думка, що український уряд готовий поступитися територіальною цілісністю заради завершення війни [16]. При цьому сама Е. Епплбом зазнала у 2023 році критики за свої думки, що окремими представниками та представницями українського експертного середовища були визнані як помилкові. Зокрема підчас *Lviv BookForum* журналістка повідомила, що українці мають вибудовувати партнерські зв'язки з російськими дисидентами. Такі судження були розцінені як нерозуміння українського контексту та ідеалізоване бачення російського громадянського суспільства. Серед іншого про це згадує у своєму огляді дискусій на *Lviv BookForum III*. Хігінс. Ця колонка вийшла в *The Guardian* і містить опис ситуації, коли Е. Епплбом не змогла відповісти на запитання українців, хто конкретно є тими російськими дисидентами із якими «корисно» співпрацювати [18].

Повертаючись до матеріалів на кшталт авторства Д. Буцко та О. Паничем, ми припускаємо,

що їхня мета полягала у поясненні як змісту, так і тягlosti хибних наративів західних медіа та еліт. Динаміка цих процесів не є однорідною для всіх країн. З грудня 2022 по березень 2023 року Львівський медіафорум проводив дослідження «Протидія наративам російської пропаганди про Україну в західних медіа». Згідно з його результатами в мас-медіа Франції, Німеччини, Італії, Латвії та Угорщини присутні наративи російської пропаганди зі своїми територіальними відмінностями у конструюванні змісту [10].

Наразі серед головних причин викривленого висвітлення війни в західних медіа найчастіше розглядають світоглядні розбіжності та нестача достовірної інформації. Припущень щодо корупційності мас-медіа за браком доказової бази, як правило, уникають. Однак, поодинокі випадки із суспільним резонансом навколо таких прецедентів фіксувалися. Так 22 січня 2024 року волонтерське розвідувальне співтовариство *InformNapalm* опублікувало дослідження на основі листування російських політиків. В цьому матеріалі описано вплив не лише пропаганди, але й корупційних схем РФ на західний бізнес, медіа та медійних лідерів громадської думки [17].

За окремим науковими та мас-медійними публікаціями можна простежити еволюцію наративних помилок Західного світу у поглядах на Україну. О. Бутирський аналізує сім мас-медійних стереотипів про Україну, що поширювалися на шпальтах західних газет напочатку 2003 року. Серед них три, що на нашу думку мають ознаки упередженості, а саме: «Україна як плацдарм боротьби за сфери впливу між двома гігантами – Росією та США», «зближення України та Росії», «Україна кримінальна» [2]. Перші дві, згідно наративної природи стереотипу, намагаються спростити розуміння суспільно-політичних процесів до максимально стислих схем, що не враховують історичного контексту і імперіалістичного тиску РФ. Український досвід узагальнюють до «слов'янського», а сама Україна означається як «регіон колишнього СРСР». Такі формулювання свідчать як про низьку освіченість в українському питанні західних медіа, так і про їхню етичну «глухоту» у висвітленні постколоніальних процесів молодшої держави, а також розмивають її державну суб'єктність в очах своєї аудиторії (зміцнюючи таким чином відповідну суспільну думку). Стереотип «Україна кримінальна» бере реальні факти та формує з них узагальнюючий мас-медійний міф про українців, які мають «низький ступінь соціалізації і терпимість до побутового насильства» без

належної для цього аргументації [2]. Свідомо чи ні, такі матеріали вкладають Україну в ієрархічну матрицю «прогресивних» та «відсталих» держав за умовним принципом.

В огляді західної преси у 2014 році О. Ворожбит доходить до висновку: «Читаючи колонки деяких британських авторів, складається враження, що Україна – це територія, а аж ніяк не суверенна країна, що має свої національні інтереси і здатність – чи необхідність – відстоювати їх» [5]. За словами журналістки одна з провідних думок, що простежується в матеріалах полягає в тому, що агресія РФ – це, насправді, внутрішньоукраїнський конфлікт відповідальність за який несе українське суспільство. Тиражується концепт «громадянської війни» в Україні. Лунають тези про те, що «треба заспокоїти страхи Росії» ціною ненадання відповідної підтримки Україні.

І. Краснодемська дослідила тему російсько-української війни в дискурсі західних мас-медіа з 2014 по 2016 рік. Науковиця говорить про те, що видання The Guardian повідомляло про значну підтримку громадянами східних областей України ідеї надання російській мові статусу другої державної. Однак, це твердження суперечило офіційним даним опитування в лютому 2014 року [9, с. 58]. Також стаття згадує поняття «Russia's understanders» (в перекладі українською «ті, що розуміють Росію»), яким послуговуються на адресу країн, що побоюються конфлікту з РФ через можливу допомогу Україні. До таких країн належать: Франція, Італія, Іспанія, Португалія, Греція, держави Південно-Східної Європи. А проактивні у допомозі Україні країни Балтії та Польща називають в західних медіа «панікерами» [9, с. 69].

Висвітлюючи у 2016 році перебіг міжнародної наукової конференції, що досліджує образ України за кордоном після Революції Гідності сайт «Громадський простір» переповідає думку професора університету Париж Пантеон-Ассас Філіппа де Лара. Він зазначає, що французи погано обізнані із українською геополітичною ситуацією і перебувають під впливом міфів, що підсилені російською пропагандою. Зокрема побутує думка, що «українці для деяких французів – це лише різновид росіян» [7].

Образ України в французьких мас-медіа стає предметом дослідження для С. Ворончук. В цій статті науковиця згадує про сайт з високим репутаційним капіталом «Центр досліджень глобалізації», де один з авторів системно поширює ідеї властиві російській пропаганді. Йдеться про

«нацистські погляди України» і РФ проти якої нібито працює «західна пропаганда». Інший мас-медійний майданчик «Обсерваторія журналістики», що аналізує журналістські матеріали засуджує французьку пресу за лояльність до України [6, с. 368].

В 2024 році стає очевидним, що західні інтелектуальні еліти вже не можуть репрезентувати ті ідеї, які вважали прийнятними для себе ще під час анексії Криму. Поки що цей процес можна означити як «стратегія визнання помилок». Її ілюструє колонка колишнього прем'єр-міністра Великобританії Б. Джонсона, що вийшла 30 січня 2023 року у The Washington Post. Серед іншого політик зазначає: «Якби ми були достатньо сміливими та послідовними, щоб привести Україну до НАТО – якби ми справді мали на увазі те, що говорили, – тоді цієї повної катастрофи вдалося б запобігти» [19]. Однак, ця стратегія все ще далека від того, щоб пропонувати конструктивні наративи перемоги для України, враховуючи її історичний досвід, культурну ідентичність та громадянське волевиявлення.

Висновки. Низка активно тиражованих в 2014 році західними мас-медіа наративних практик в оцінці агресії РФ проти України були не лише помилковими, але й деструктивними. Проте вони продовжували формувати світову громадську думку і відображали неготовність світових політичних еліт до актуальних цивілізаційних викликів. На сьогодні складно відокремити всі три деструктивні фактори у західному медіаполі, а саме: вплив російської пропаганди, корупційну залежність від російського капіталу та світоглядні хиби, що виникли внаслідок власних культурних особливостей суспільств. Крім того, ці фактори можуть бути системно взаємозалежними. Разом з тим дослідження російської пропаганди отримало сталі практики в країнах Західної Європи та США, а випадки виявлення корупційного впливу стають відомим на загал у поодиноких проявах. Враховуючи це важливим залишається аналіз помилкових світоглядних концептів Західного світу, що впливають на оцінку російсько-української війни. Провідну роль в цьому мають посісти міждисциплінарні підходи, які поєднують досвід напрацювань з медіаграмотності із досвідом постколоніальних студій. Адже наукові розвідки з проблеми імперіалістичної оптики в поглядах на Україну зосереджувалися головним чином на російському імперіалістичному дискурсі, в той час як наслідки західного імперіалістичного минулого могли визначатися як несуттєві, або ж самоцензуватися.

Список літератури:

1. Андрощук І. М. Вплив засобів масової інформації Чеської Республіки на формування суспільної думки щодо російсько-української війни. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2023. Вип. 45. С. 89–96.
2. Бутирський О. А. Україна у дзеркалі західних ЗМІ. Вісн. Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Сер. Журналістика. 2003. Вип. 11. С. 53–54. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=368> (дата звернення: 14.05.2024)
3. Буцко Д. Чого західні медіа не розуміють про російсько-українську війну?. Детектор медіа. 2017. URL: <https://detector.media/infospace/article/198697/2022-04-28-chogo-zakhidni-media-ne-rozumiyut-pro-rosiysko-ukrainsku-viynu/> (дата звернення: 12.05.2024)
4. Війна в Європі не припиниться, навіть якщо війна в Україні зтихне – професор історії Майкл Кім-медж. Голос Америки. Youtube. 2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=NN8-MghteB4> (дата звернення 14.05.2024)
5. Ворожбит О. Дезорієнтація на місцевості. Український тиждень. 2014. № 20 (340). URL: <https://tyzhden.ua/dezoriantatsiia-na-mistsevosti/> (дата звернення: 14.05.2024)
6. Ворончук С. Образ України у ЗМІ Франції. Вісник Львівського університету. Серія журналістика. 2019. Вип. 46. С. 364–370.
7. Жовтко Г. Образ України за кордоном як «стрічка Мебіуса». Громадський простір. 2016. URL: <https://www.prostir.ua/?focus=obraz-ukrajiny-za-kordonom-yak-strichka-mebiusa> (дата звернення: 14.05.2024)
8. Кислюк К. В. Висвітлення російсько-української війни у дослідницьких статтях з міжнародних наукометричних баз SCOPUS та Web of Science за 2023 рік. Вісник Маріупольського державного університету Серія: Філософія, Культурологія, Соціологія. 2023. Вип. 26. С. 21–30
9. Краснодемська І. Російсько-українська війна в дискурсі західних мас-медіа (2014–2016 рр.). Українознавство. 2017. № 4 (65). С. 67–93.
10. Мельник Р. Висвітлення української тематики в медіа різних країн Європи має свою специфіку, – дослідження. Детектор медіа. 2023. URL: <https://detector.media/infospace/article/210462/2023-04-24-vysvitlennya-ukrainskoi-tematyky-v-media-riznykh-krain-ievropy-maie-svoyu-spetsyfyku-doslidzhennya/> (дата звернення: 14.05.2024)
11. Месежніков Г. Словаччина в контексті агресії Росії проти України: внутрішній та зовнішньополітичний аспекти. Геополітика України: історія і сучасність: збірник наукових праць. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ». 2022. Вип. 1 (28). С. 29–45.
12. Павлюк Л. Україна у дзеркалі світового досвіду воєнно-політичних конфліктів: фрейм «історичні паралелі» в дискурсивній конфліктології. Часопис «І». 2017. URL: http://www.ji-magazine.lviv.ua/2017/Pavlyuk_Ukraina_u_dzerkali.htm (дата звернення: 12.05.2024)
13. Панич О. Три найважливіші помилки Заходу у розумінні Росії. Еспресо. 2023. URL: <https://espresso.tv/oleksiy-panich-tri-nauvazhlyvishi-pomilki-zakhodu-v-rozuminni-rosii> (дата звернення: 14.05.2024)
14. Рамазанов Ш.Ш. Левітас Ф.Л. Трухан О.Ф. Уроки Другої світової війни: виклики для ХХІ століття. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 34. № 4. 2023. С. 91–97. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984/2023/4.15>
15. Решетула Т. В., Кушнір О. В. Російські пропагандистські наративи щодо війни в Україні в європейському медіаконтенті. Наративи війни у фольклорних, літературних та медійних текстах : збірник тез міжнародної наукової конференції (27 квітня 2023 року). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 45–47.
16. Applebaum A. The War Won't End Until Putin Loses. The Atlantic. 2024. URL: <http://surl.li/tszik> (дата звернення: 14.05.2024).
17. Hacking assistant to vice-speaker of the Russian State Duma: agents of influence in Serbia and media campaigns in the EU. InformNapalm. 2024. URL: <https://informnapalm.org/en/hacking-assistant-to-vice-speaker-of-the-russian-state-duma/?fbclid=IwAR11Jvg8KyOiDhVWQB7R3szoBVi7XJBSaZ9TT3MgdhgpcOH2N2LiAyUEDIA> (дата звернення: 14.05.2024)
18. Higgins C. Love, grieving, intimacy and enduring war: what is the role now for books and writers in Ukraine?. The Guardian. 2023. URL: <http://surl.li/tzip> (дата звернення: 15.05.2024)
19. Johnson B. Putin has paved the way for Ukrainian membership in NATO. The Washington Post. 2023. URL: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2023/01/30/boris-johnson-putin-nato-ukraine/> (дата звернення: 14.05.2024)
20. Murphy M. Ukraine war: Russia and Ukraine trade blame over prison blast. BBC News. 2022. URL: <http://surl.li/tzsis> (дата звернення: 14.05.2024)
21. Szostek, J. News media repertoires and strategic narrative reception: A paradox of dis/belief in authoritarian Russia. New Media & Society. 2018. № 20 (1). P. 68–87.
22. War crimes a «fabrication» – Russian ambassador to UK. BBC. 2022. URL: <http://surl.li/tziv> (дата звернення: 12.05.2024)

Babenko V. S. THE CRISIS OF MASS MEDIA NARRATIVES OF THE WESTERN WORLD IN THE PERCEPTION OF THE RUSSIAN-UKRAINIAN WAR

The full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine attracted special attention of the Western mass media both to the course of military operations and to forecasts regarding their further deployment. However, in such materials, were systematically observed formulations that corresponded to the communicative strategies of Russian propaganda and testified to a misunderstanding of the historical context of events. These circumstances made it possible to talk about the crisis of mass media narratives of the Western world in the perception of the Russian-Ukrainian war.

The attention of researchers of this phenomenon in the world media reality is growing despite the reports of informational attacks by the Russian Federation against the USA and the countries of the European Union, as well as from the awareness of the genocide of Ukrainian people, which is ongoing in real time. Mainly, journalism tried to solve this problem by criticizing Russian propaganda, as well as by covering and refuting fake news. However, this approach did not take into account another important factor: the Western mass media community has outdated ideas about the historical relations between Ukraine and the Russian Federation. And often these ideas are a product of these countries' own imperialist past.

This article systematizes the main cognitive traps that represent the Western mass media in an attempt to understand the circumstances of the Russian-Ukrainian war. The ordering of these false narratives relies on both academic intelligence conducted since the beginning of Russian armed aggression in 2014 and journalistic analytical materials. The given examples are illustrated by examples of mass media publications with high reputation capital.

The author proposes the concept of "mistake acknowledgement strategy" as a stage of mass media reflection of Western elites on their own crisis of narratives. The article also emphasizes that the shift of journalistic and scientific attention to the vulnerability of Russian citizens from state anti-Ukrainian propaganda reduces the understanding of their collective responsibility for the war against Ukraine.

Key words: *mass media, western mass media, Russian aggression, Russian-Ukrainian war, fake news, disinformation, media literacy, postcolonial studies, postcolonial problems, process of decolonization.*